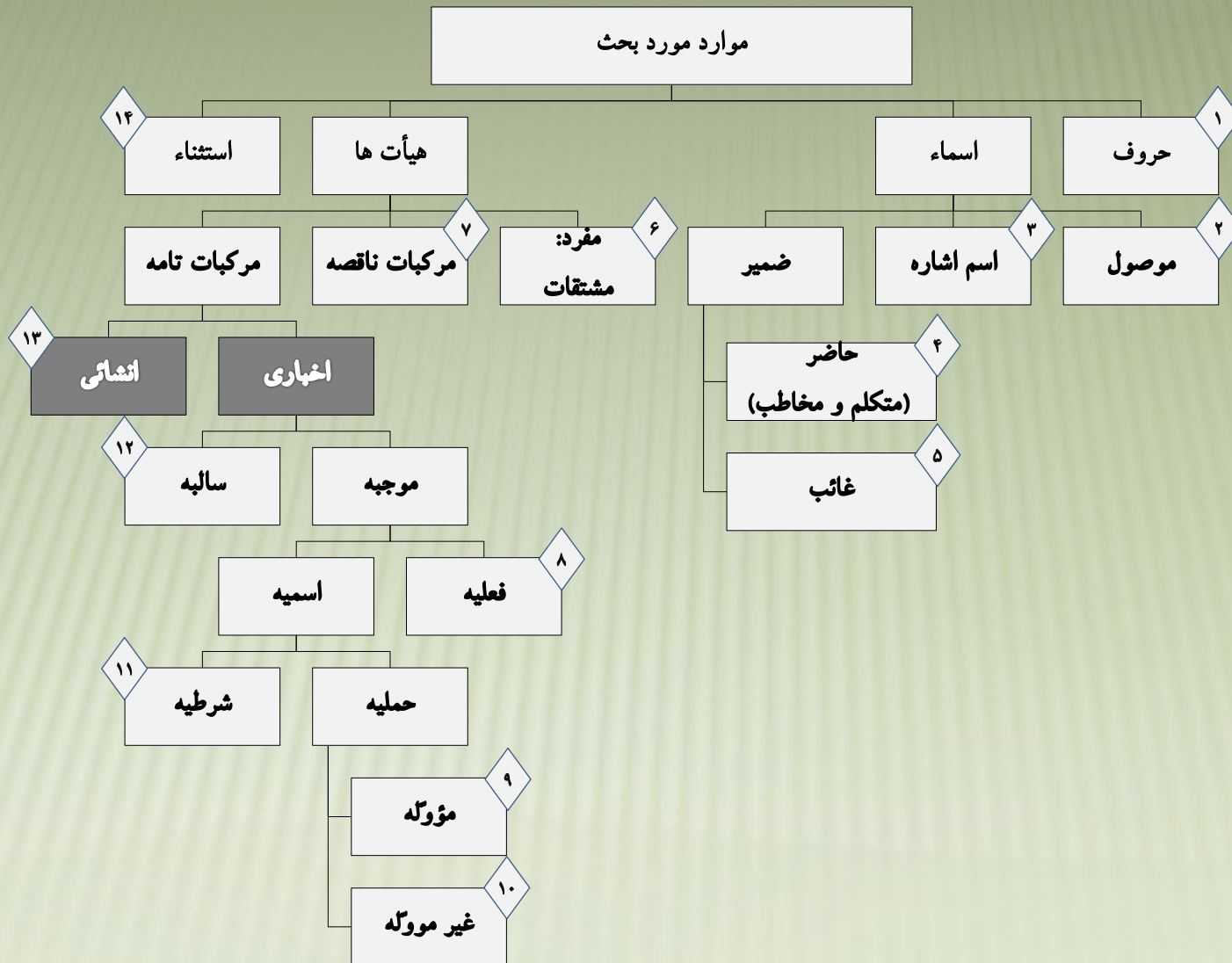

سال دوم

جلسه ۶۰

سال تحصیلی ۹۰ - ۹۱

۲۳ / ۱۱ / ۹۰ شنبه

تعریف جملات خبری و انشائی

جملات خبری :

مرکبات تامه ای که از «ثبوت یا عدم ثبوت امری» (و یا امری برای امری دیگر) حکایت می شود.

جملات انشائی :

از مرکبات تامه هستند ولی در آنها از ثبوت یا عدم ثبوت حکایت نمی شود

دو مراد از «خبر و انشاء»

در اینجا، همین مراد است ✓

گاهی مراد «نفس کلام» است :

«زید قائم» خبر است / «إضرب» انشاء است

گاهی مراد از آنها «فعل متکلم» است :

کاری که گوینده «زید قائم» می کند، خبر است / کاری که گوینده «إضرب» می کند، انشاء است

اقسام انشاء

۱. طلبی : که مطلوبی را طلب می کند که در هنگام طلب موجود نیست

موارد = تمنی + استفهام + امر + نهی + نداء

۲. غیر طلبی

موارد = افعال مدح و ذم (نعم و بئس) + رُبّ + افعال مقاربه + قسم و صیغه های عقود

تبیین نظریه مشهور در بحث «ماهیت انشاء»
از کلام مرحوم روحانی

انشاء عبارت است از : «ایجاد معنی به وسیله لفظ در عالم اعتبار عقلائی»
یعنی به وسیله لفظ، حقیقهٔ یک فرد برای معنای اعتباری ساخته می شود

القاء لفظ به وسیله متکلم، سبب است برای آنکه عقلاء یک معنایی را اعتبار کنند

پس انشاء عبارت است از :
اینکه لفظ را سبب قرار دهیم برای آنکه معنایی در عالم اعتبار عقلایی حاصل شود

ما می گوئیم :

طبق این بیان :

«متکلم» : علت است برای القاء لفظ (مثلاً إفعال)

«لفظ» : علت است برای آنکه در وعاء اعتبار عقلائی، یک موجود عقلایی پدید آید

از دید مرحوم روحانی :

مرحوم آخوند به جای «وعاء المناسب له» یا «وعاء اعتبار عقلائی» از «فی نفس الامر» استفاده کرده